

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quale sit praecipuum seruandi festam affirmatiuum, an negatiuum? & an
illo detur paruitas materiae, & quae haec sit. punct. 3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

12 Argumenta pro prima sententia adducta ex dictis soluta manent. Ad primum dico, cessationem ab opere feruili de se indifferentem esse, ideoque posse esse materiam religionis, vel materiam gubernationis politicae, si praecipiantur fieri in cultum Dei, sicut in gratiarum actionem Deo ob aliquod beneficium acceptum, vel ob mortuum ad illius impetrationem, est religionis materia, & consequenter extra potestatem civilem. At si praecipiantur fieri in recordationem alicuius factis successus, & gratiarum acceptarum, vel ob alios politicos fines, tunc est materia gubernationis politicae, quae potest a potestate laica praecipiri. Ad secundum distinguendum est de fine operis, & de fine operantis, & dicendum quoad finem operis Ecclesiam tibi praecipere cessationem ob opere feruili in cultum Dei, secus vero quoad intentionem operantis: potestas inquam laica optime potest praecipere cessationem ab opere feruili ob finem supernaturalem, qui sit finis non operis praecipit, sed intentionis praecipit. At nunquam efficere potest, ut ipsum opus praecipit finem supernaturalem respiciat, quia est finis alienus a potestate politica. Ad tertium iam dictum est, quia ratione Principes feruatos dies praecipere possunt, & ad penas lubeundas transgressores obligare. Ad quartum concedo transgressores legis Ecclesiae posse a laica potestate penas imponi, quia hoc est Ecclesiasticam potestatem promouere: impositio autem pena ob illud delictum, non est quid spirituale, ut ob inde a potestate laica alienum sit. Ad quintum, concedo iuramento se quemlibet ad festum seruandum obligare posse. Nego tamen lege, quia iuramento obligatur ex facilitate, non ex iurisdictione, quam secum exerceat. At lege obligatur ex iurisdictione legislatorum. Si ergo legislator secularis est, non potest suam potestatem exercere circa spiritualia. Adde si ex voto ad legem esset consecutio, probaret utique lege te posse ad actus merè internos obligare; siquidem voto, & iuramento ad illos te obligare potes. Cum autem dicitur votum esse particularem legem, est, quia ab una particulari persona nascitur obligatio.

13 Vtius dubitari poterat de consuetudine. Quis futura est, ut festa haecque possit? An debeat esse mixta laicorum, & clericorum? Sed hinc difficultati *tit. de legibus disput. 3. de consuetud. fecimus satis.*

14 Explicata causa statuente festa, & imponente illius observationis obligationem, succedebat explicare, Qui hac obligatione teneantur. An infantes, an ames, an ceteri, an peregrini, & forenses. Sed de his pro tenuitate nostri ingenij egimus *suprad. tit. de leg. disp. 1.* Neque aliquid speciale notandum occurrit.

PUNCTUM III.

Quae sit praecipit seruandi festa, affirmatiuum, an negatiuum? Et an in illo detur paruitas materiae, & quae haec sit?

- 1 Proponitur dubitandi ratio.
- 2 Qua parte ab opere feruili praecipit abstinere, absolute est negatiuum.
- 3 Proponitur variis sententis de materia requisita ad peccatum mortale in hoc praecipit.
- 4 Duabus horis labori feruili incumbere graue peccatum est.
- 5 In operibus forensibus non ex quantitate temporis in sumpti, sed ex qualitate operis materia grauitas desumenda est.

1 In obseruatione festorum duo praecipiuntur. Primum audire missam. Secundò ab opere feruili, & liberali prohibito cessare; qua parte praecipit missam audire, constat esse affirmatiuum, quia positium cultum praecipit. At qua parte praecipit ab opere feruili cessare, aliqua dubitatio est. An sit dicendum praecipit affirmatiuum, vel negatiuum? Esse dicendum negatiuum constat ex eo, quòd nulla actio, sed potius cessatio ab actione praecipitur. Quòd autem debeat dici affirmatiuum, probari potest; quia illa cessatio non est cessatio qualicumque, sed religiosa, & per eam cultus Deo exhibetur, sed cultus Dei positium quid est, & reale. Ergo praecipit positium debet dici, non negatiuum. Adde praecipit affirmatiua obligant seruatis circumstantiis. At negatiua praecipit semper, & pro semper obligant. Sed seruare festiuitates non semper obligat, cum puritate sint causae ab illarum obseruatione excusantes. Ergo non est praecipit negatiuum, sed affirmatiuum.

2 Dicendum tamen est hoc praecipit seruandi festa, qua parte continet ab opere feruili cessationem, esse formaliter positium, materialiter vero negatiuum: sic colligitur ex Suarez, *tom. 2. de relig. lib. 2. de festis cap. 1. n. 7.* Azor. *tom. 2. lib. 1. c. 1.* Fagundez, *de quinque praecipis Ecclesiae lib. 1. cap. 3. n. 1.* Probo esse formaliter positium; quia praecipit diei sanctificationem, iuxta illud *Exod. 20.* Memento quòd diem Sabbathi sanctifices, sanctificatio autem positium quid sonat saltem moraliter: quia tamen haec sanctificatio non actione physica positium, sed potius cessando a tali actione faciendae est, ideo materialiter & absolute est hoc praecipit ex hac parte negatiuum.

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars. 1. 1.

3 Circa secundum. Quis transgressio ex parte materiae culpam mortalem in hoc praecipit constituit? Non agimus de praecipit audiendi missam, quia de illo dicendum est, cum de sacrificio missae sermonem habeamus, sed solum agimus de praecipit opera feruilia prohibente. Pro cuius explanatione praemittendum est a principio diei festi, usque in finem tibi esse mandatum ab opere feruili abstinere. Hic tamen dies pro diuersitate regionum diuersimodè computatur: vt expressè dicitur *c. quoniam, de Feriis.* Aliquando a vespere diei antecedentis usque ad vespere sequentis, iuxta *cap. 1. c. 2. de Feriis, c. 1. de consecrat. dist. 3.* Quando verò sic computatur, exculantur habitatores in vigilia laborantes ex decreto Innocent. I. V. vt restatur *Navar. de Festis cap. 13. n. 8.* & approbat Eman. Saa *verbo festum in fine.* At in Hispania, Gallia, Italia a media nocte usque ad mediam noctem hic dies enumeratur, continèque 24. horas, dabium ergo est, quanto tempore laborare debeas, vt peccatum mortale censearis committere. Aliqui doctores strictè videntur loquuti. Affirmant namque materiam esse grauem, & peccatum mortale committi, si vna hora labore feruili absque necessitate vaces; quia licet vnus horae labor comparatione totius diei videtur leuis materia; at secundum se grauis est: sicuti grauis est ommissio vnus horae ex minimis in officio canonico, tamen si comparatione totius officij leuis poterat iudicari: sic *Azor. 2. tom. in lib. mor. lib. 1. cap. 28. quæst. 5. Bonac. dist. 5. de tertio decalogi praecipit. quæst. vnica. punct. 3. n. 2.* Fagund. *de quinque Ecclesiae praecipis lib. 1. cap. 14. n. 2.* Affirmat, si excedat ex hora quadrantem esse culpam lethalem. Alij doctores iuris canonici nimis late loquuntur; putant namque tertiam partem diei esse in labore feruili consumendam, vt grauis materia censetur. Sed hic modus dicendi improbabilis est, & ab omnibus Theologis exploditur, viamque aperit temendi festorum obseruationem.

4 Quapropter media via incedendum censo, & prudentis arbitrio hoc relinquendum vt dicit *Suar. tom. 1. de relig. lib. 2. de festis, cap. 31. n. 2.* Vna enim hora, non videtur ita grauis materia; praecipit si opus assumptum nimis laboriosum non sit. Sic Suarez *supra. Sanch. lib. 1. in decal. cap. 4. n. 18.* Exiliantem autem, si duabus horis labori incumbens, materiam grauem esse, & peccatum mortale committi. Neque video Doctorem Theologum classicum, qui latius tempus concedat.

5 In operibus autem forensibus, & iudicialibus, quae sunt speciali iure prohibita, materia grauis sumenda est non ex quantitate temporis in sumpti, sed ex qualitate operis: nam si res vendita esset magni momenti, & venditio solemnitate aliqua celebraretur, etiam si breui tempore fieret, esset mortale, quòd a fortiori militat in quolibet actu iudicij; siquidem negari non potest habere de se grauem deformitatem, quòd iudex efficiat actum irritum, & nullum. Si verò venditio minoris esset momenti, vt vendere ciceros, vel alia huiusmodi, iam consuetudo obrinuit non esse graue peccatum, & sæpè nullum ob necessitatem vendentium, & ementium. Neque enim iustum erat, vt vendentes merces denegarent agricolis, & aliis die feruato concurrentibus; quia ex tali denegatione graue damnum patenterent: sic *Navar. lib. 2. de feris, cons. 1. fol. 101.* Man. *Rodrig. sum. cap. 121. n. 4.*

PUNCTUM IV.

Quae actiones exercendae sunt ex praecipit affirmatiuum seruandi festa.

- 1 Nulla alia praeter Missae auditionem.
- 2 Communio etiam in die Paschatis non obligat ex vi huius praecipit.
- 3 Oratio distincta à Missae sacrificio non praecipitur, sed consultitur.
- 4 Audire sacram concionem pluribus placet esse in praecipit.
- 5 Probabilius est oppositum.
- 6 Fit satis argum. num. 4. adductis.
- 7 Oblationes aliquas facere ex praecipit seruandi festa nullus tenetur; poterit tamen teneri ex obligatione sustentandi Ecclesiae ministros.
- 8 Ex obligatione festorum non tenemur actum charitatis elicere.
- 9 Item neque tenemur de peccatis poenitere.

1 Conclusio est certa ex vi praecipit obseruationis festorum nullam aliam actionem esse exercendam praeter Missae auditionem, quia nec diuino, nec positio praecipit constat iam deberi, quòd vt clariùs constat expendamus cum doctissimo *Suar. lib. 2. de festis cap. 16.* actiones, in quibus esse potest aliqua dubitatio.

2 Prima esse potest communio in die Paschatis, iuxta text. in *c. omnis vniuersique sexus, de poenit. c. remiss.* Sed haec non obligat pro illo die festiuo determinato, cum possit octo diebus antecedentibus, & aliis octo subsequentibus impleri. Et praeterea non obligat ex vi praecipit seruandi festa, sed ex vi praecipit diuini